

כבר ביום השלישי למלחמה ניסה צה"ל לצלוח את התעלה אך נהדף בידי המצרים * ביום הרביעי למלחמה ביקשה ממשלת ישראל לפעול בדחיפות להשגת הפסקת-אש, "ללא תנאי" * טנקים במחסני החירום של המילואים היו חסרי-ציוד לחימה * מלאי המורפיום נעלם בצורה מיסתורית מארגזי הרפואה.

סודות המלחמה

של צה"ל בימים הראשונים למלחמה. מגלים מחברי הספר, בין השאר: הליקויים שהתגלו היו חמורים ביותר. מיספר יחידות סויר, המופעלות מעל גבי ג'יפים, לא מצאו במחסני החירום שלהם את המיסי-פר המתאים של ג'יפים שנקבעו להם בתקן. הסתבר שבינתיים השתמשו בג'יפים אלה למטרות אחרות ועד שגייסו אותם חלפו שעות גורליות. כלירכב קרביים אחרים נמצאו במחסני החירום במצב בלתי-תקין. יחידות אחרות התעכבו בגלל מחסור בפריטים חסרי ריצעך לכאורה. באחת מיחידות השיריון שגויסה ונשי לחת לחזית הדרום היו כל הטנקים תקינים וראויים לפעולה. הם היו מתודלקים ומוזוודים ונשאו בביטנם מלאי מספיק של תחמושת. היה זה כוח שניתן היה להטילו למערכה.

אולם לפתע הסתבר כי למרות שכל חיילי היחידה כבר גויסו ולמרות שמונעי הטנקים שלהם כבר הופעלו, אי אפשר לצאת לדרך בגלל מחסור בפריטים מישניים כמו פנסי-כיס או משקפות.

מחירה של מישקפת הוא אפסי בהשוואה למחירו של טנק. היא עולה פחות מאשר פגז אחד לתותח הטנק. אבל גורל כל קרב שיריון נחרץ בדרך כלל במהירות התגובה של ציוותו. לפעמים תלוי גורלו של צוות הטנק באותן שניות מעטות בהן הוא מקדים לגלות את אויבו לפני שזה מגלה אותו. מישקפת שדה מסייעת לגילוי מהיר של האויב. בה"ל רגל לכך שלכך יחידת טנקים תהיה הכמות הדרושה של מישקפות. אולם בכמה יחידות נעלמו המישקפות או חסרי רגל. לעומת זאת ניתן היה לראות אותן מישקפות-שדה תקינות על צוואריהם של מפקדים לא-לוחמים, של אפסנאים וכד כיוני מ"בני קים שהשתמשו בהן כקישוט לשם ה"שוויץ".

במקומות רבים נתקלו המילואים באיסדר משווע, בחוסר אירגון ובמחסור בציוד. באחת היחידות הרפואיות למשל, אירע מיקרה מעורר לחלחלה. לכל יחידה רפואית כזו יש ארגזי רפואה מוכנים וחתומים לשימוש בנקודות פינוי הנפגעים בשדות הקרב. כל ארגז רפואה כזה מכיל ציוד רפואי מושלם. החל בתבשולים ובקבוקי יוד, וכלה בציוד-ניתוח המאפשר ביצוע ניתוחים בשדה. אחד הפריטים החיוניים בארגז רפואה כזה, הנשאר חתום לשם שימוש בשעת-חירום בלבד, הם זריקות המורפיום ה"מיועדות להקל על סבלם של הפצועים. באוי תה יחידה רפואית הסתבר כי מלאי המורפיום נעלם מתוך הארגזים החתומים בצורה מיסתורית."

מצפוניו של האלוף

אחד הסיפורים הנוגעים ללב בספר מתייחס לדמותו של אלוף פיקוד הדרום, האלוף שמואל (גורודיש) גונן, כותבים מחברי הספר:

את אחת משיחותי האחרונות ברשת הקשר ניהל האלוף אברהם (אלברט) מנדלר, מפקד הכוחות המסורתיים של צה"ל בסניג, עם אלוף-הפיקוד.

האלוף גונן טס אותה שעה במסוק מעל לקו החזית. הוא ביקש מאלברט לזהות באלחוט את המקום בו הוא נמצא, כיוון שרצה לפגוש אותו מאוחר יותר. אלברט דיווח לו על מקום הימצאו. דקות ספורות אחר-כך נדם מכשיר הקשר בנגמ"ש הפיקוד של אלברט. הקשר במסוק של האלוף גונן ניסה להתקשר עימו שוב, אך לא הצליח בכך. "נדמה לי שמשוה קרה לאלברט", אמר האלוף גונן למלווי.

כשנודע לגורודיש על מותו של אלברט, ייסר אותו מצפוניו. המחשבה על כך לא נתנה לו מנוח. למחרת היום יצא למקום בו נהרג אלברט. התקשר באלחוט למפקדתו והודיע על המקום בו הוא עומד. הוא עשה זאת שוב ושוב וחזר והודיע על הנקודה המדויקת בה הוא עומד. אחר-כך טיפס ועלה על הגבעה הסמוכה וניצב שם חשוף. אם אומנם נפגע אלברט אחרי שהמצרים זיהו את מקומו לפי פרטי שיחת האלחוט, אין ספק כי יגלו עתה שוב היכן עומד האלוף גונן. אם ירו על אלברט בעיקבות אותה שיחה, יירו עתה גם בו.

כמשך כמה דקות עמד האלוף גונן על הי גבעה זקנה, ללא תנועה, כמו שמצפה שיתחילו לירות לעברו, כאילו ביקש לגזור על עצמו אותו דין שנחרץ על אלברט. דבר לא אירע. איש לא ירה לעבר האלוף. טילים לא נורו לכיוונו והנחתה ארטילרית לא נפלה בקירבתו. רק אז נרגעה רוחו של "גורודיש".

כמה וכמה גילויים מרעישים על מאורעות מילי-חמת יוסי-הכיפורים, דברים שהתרחשו סביבה ופר-שות שקדמו לה, נכללים בספר חדש שראה השבוע אור והנושא את השם "המחדל". הספר חובר בידי קבוצה של עיתונאים ישראלים מעיתונים שונים, "יונים" ו"ניצנים", בעלי דיעות פוליטיות מנוגדות, שחברו יחד בניסיון, להפך את קשרי-השתיקה וההשת-תקה הנירקס בישראל סביב מחדלי המלחמה. בכתיבת הספר, המהווה כתב-אישום חריף ביותר נגד ההנהגה המדינית והצבאית של ישראל, השתת-פו העיתונאים ישעיהו בר-פורת ואיתן הבר (ידיעות אחרונות), אורי דן, חזי כרמל, יהונתן גפן ואלי לנדאו (מעריב) ואלי תבור (העולם הזה). להלן מר-באים מיספר עטויים מתוך הגילויים החדשים הנכ-ללים בספר, שחלקם זכה כבר לכותרות ראשיות בעיתוני העולם, שעה שהעיתונות הישראלית חיר-מית ממשיכה לשמור על קשר השתיקה גם לגביהם.

אבל בשעות אחרי-הצהריים, בטרם הספיקו אבן ודיניץ לפעול למען השגת הפסקת-האש, הגיע מירושלים מיברק תיקון.

אבן נדרש אומנם לפעול למען הפסקת-אש, אך רק על פי התנאי הקודם. כלומר — שהמצרים יסוגו חזרה אל מעבר לתעלת-סואץ. בשום תנאי אחר, נאמר במיברק, אין לקבל הפסקת-אש.

מיברק זה נשלח בעיקבות דיון בממשלת-ישראל, בו דיווח שר-הביטחון משה דיין על התרשמותו מסיריו

התחמושת אזלה סוללת תותחני כירווח של צה"ל בסניג, שנפגעה מהפצצת מטוסי האנטר העיראקיים. כבר בימים הראשונים למלחמה אזלה התחמושת בסוגים מסויימים של פצצות, בגלל הערכה לא נכונה של כמויות הפגזים שיידרשו לימי מלחמה.

בחזית הדרום. הערכת המפקדים בשטח גרסה כי מבחינה צבאית אסור בשום אופן להסכים להפסקת-אש כל זמן שהכוחות המצריים מצויים בצד המזרחי של התעלה. אילו לא הייתה הממשלה מקבלת את דעת המפקדים ומבקשת הפסקת-אש ללא תנאי, הייתה הפסקת-האש מר-צאת את צה"ל במצב בו חלק ניכר מרמת-הגולן מצוי בידי הסורים וכל הגדה המזרחית של תעלת סואץ נמצאת בידי המצרים.

לאן נעלמו המישקפות?

אחד המפקדים המזעזעים ביותר בספר הוא זה המת-ייחס למחדלים שהתגלו בעת גיוס כוחות המילואים

הכוחות הראשונים של צה"ל צלחו את תעלת סואץ מערבה בליה שבין ה-15 וה-16 באוקטובר. במשך ימים מיספר לא תפסו המצרים את משמעות הצליחה ולא האמינו כי צה"ל אכן הקים ראש-גשר ממערב לתעלה. רק ארבעה ימים אחרי שהחלה הצליחה, נודע גם לאזרחי ישראל על "כוחות משימה של צה"ל הפו-עלים ממערב לתעלה.

אולם מה שאינו ידוע עד עצם היום הזה לרבים הוא, כי לא היה זה ניסיון הצליחה הראשון של צה"ל למערב תעלת-סואץ במלחמת יוסי-הכיפורים. הניסיון הרא-שון לצליחת התעלה החל כבר בבוקר היום השלישי למיל-חמה, יום שני, ה-8 באוקטובר, כאשר מפקדת פיקוד-הדרום הורתה לאוגדות המילואים שהגיעו לסיני לצאת להתקפת נגד מול הכוחות המצרים שנאחזו בגדה המז-רחית של התעלה, לתפוס את הגשרים שהקימו המצרים על התעלה ולנסות לתפוס מאחז בגדה המערבית.

מגלים מחברי המחזל: בשלב זה עשה הפיקוד הישר-ראלי מישגה שהיה גורלי כמעט. אוגדות המילואים החלו מגיעות אל קו החזית טיפין-טיפין. למפקדת פיקוד-הדרום הגיעו ידיעות על כל עשרה טנקים שעברו את

רומני בדרך אל קו החזית. כוחות אלה, שהחלו מתארג-נים, קיבלו כבר ביום ב' בכוכך הוראות לצאת להתקפת-נגד. המטנקים נשלחו ללא הכרת ה"אוייב להסתערות נוסח, "הטחת הראש ב"קיר". רומה שהפיקוד העריך כי זהו היום השביעי של מלחמת ששת-הימים וכי "מסי" פיקה רמיקה על פח כרי שהצפויים לתעופף

נה כבהלה." שני ימי הלחימה הראשונים, שהיו מרים וכוחות גדולים נשחקו בהם, עדיין לא היה בהם כדי להבהיר כי מלחמה זו שונה בתכלית.

אוגדות של ברן (האלוף אברהם אדן) נצטוותה לת-קוף באיזור גשר הפירדאן. על אוגדתו של האלוף שרון הוטלה האחריות בבירה המרכזית ואף היא אמורה היתה להיכנס להתקפת-נגד בגיורתה... הפקודה לצאת להתקפת נגד היתה רוויית אוטסימיות. ברן חש כי פקודה זו מבוססת על דיווחים מודיעיניים. הכוונה היתה להשתלט על הגשרים שהניחו המצרים על הי תעלה ולהעביר עליהם כוחות שיריון ישרא-ליים מערבה.

במשך שעות אחר של אותו יום נראה היה כי ההת-קפה מתקדמת יפה. אחת היחידות אף הצליחה לפרוץ עד קו המים של תעלת סואץ. אולם לקראת שעות הערב הסתבר כי ההתקפה נהדפה עלידי המצרים.

מגלה הספר: הידיעות שהגיעו מגיורת הקרב הפכו קודרות יותר ויותר. כוח שיריון שהסתער עד סמוך לקו המים, דיווח על קרב מר שניטש שם... שיעור הנפי-געים בקרב הכוחות הישראלים היה גבוה. זה היחס המיסי-פרי של ההרוגים הפצועים ביום לחימה זה עלה על כל מה שידע צה"ל במלחמות קודמות... אבל השמור עות על כך, "שברן הגיע אל קו המים" הגיעו לתדאכוב. הטלפון השכור הוליד כותרות כי עיתונים, אך המצב הממשי בשטח היה חמור.

מיברק בהול מירושלים

ג' ידוי מרעיש אחר המובא בספר היא הידיעה, כי ביום הרביעי למלחמה, יום שלישי ה-9 באוקטובר, הורתה ממשלת-ישראל לנציגיה בווינגטון לפעול במה-ירות להשגת הפסקת-אש מיידית, "ללא כל תנאי".

באותם ימים שחו בווינגטון שר-החוץ אבא אבן והשגריר שמחה דיניץ. מגלים מחברי הספר: בפגישות שקיים דיניץ עם הנרי קסינג'ר נדון, מלבד נושא אסי-פקת הציוד הצבאי לישראל, גם נושא הפסקת-האש. לדברי דיניץ, הסכימה ישראל להכרזת הפסקת-אש בתנאי שכל הכוחות יחזרו לקווי ה-6 באוקטובר, כפי שהיו לפני פרוץ הקרבות.

קסינג'ר מסר לדיניץ כי ברית-המועצות מסכימה להפסקת-אש, אך רק בתנאי כי ישראל תתחייב לפנות את כל השטחים שכבשה מאז יוני 1967. התשובה הישר-אלית לדרישה זו היתה שלילית לחלוטין, וקסינג'ר תמך בעמדה הישראלית.

אולם מצב זה השתנה לפתע פתאום מן הקצה אל הקצה ביום שלישי לקראת הצהריים. היה זה מיברק בהול מירושלים, שהתקבל בשגרירות ישראל בווינגטון, בו נדרשו אבן ודיניץ לפעול להשי-פקת-אש מיידית, ללא כל תנאי מצד ישראל. בשגרירות אחר נדרשה השגרירות לפעול בדחי-י פות להשגת אספקה של פגזים למטנקים.